

Události

Testování ve školách

Stát vypsal nový tendr pro testy do škol. Těm ale dojdou zásoby dřív, než bude znám vítěz

Hrozí, že testy na covid budou ve školách chybět.

Foto: ČTK

Současné zásoby testů ve školách stačí asi do konce příštího týdne. Co bude pak, není stále jasné. Správa státních hmotných rezerv v pondělí zrušila tendr na 5,6 milionu antigenních testů, protože ani jeden ze čtyř zájemců nespĺnil zadávací podmínky. Ve středu jej vypsal znovu. „Při dodržení zákonných lhůt požaduje ministerstvo školství dodat 2,8 milionu testů nejpozději do 17. května a zbytek do 24. května,“ uvedl pro HN předseda Správy státních hmotných rezerv Pavel Švagr. „Firmy, které jsou zaregistrované v našem dynamickém nákupním systému, budou mít deset dnů na podání nabídek,“ dodal Švagr. Vážně tak hrozí, že školy nebudou mít přinejmenším týden čím testovat. A to ještě v případě, že se vůbec dodavatelé do tendru přihlásí.

Ve zrušeném tendru bylo osloveno 32 společností, přihlásily se ale pouze čtyři. Výběrová komise je však poté musela vyloučit. „Šlo o nedodržení požadovaných parametrů, které nám v technické specifikaci dodalo ministerstvo zdravotnictví,“ řekl HN Švagr.

Podle informací HN požadoval resort zhruba 14 podmínek, co vše mají testy splňovat. Kromě formy odběru vzorků, tedy z nosu či ze slin, jde i o velikost a obsah balení či citlivost testů při klinických zkouškách. Nabízený test musel mít také certifikát Evropské unie nebo povolenou výjimku Státního ústavu pro kontrolu léčiv až do poloviny května. Řada dodavatelů měla podle informací HN problém třeba i s požadavkem, že návod musel být u testů původně určených pro odběr zdravotníky přepracován tak, aby odpovídal postupu při samotestování.

„Je to nepříjemná situace, kterou intenzivně řešíme. Promyslíme veškeré možné způsoby překlenutí případné mezery v dodávce testů a věříme, že řešení nalezneme,“ uvedla v úterý na školském výboru náměstkyně ministra školství Roberta Plagy (za ANO) Pavla Katzová. Zároveň vyvracela informace o tom, že by si školy měly testy shánět samy.

Plaga však navzdory tvrzení náměstkyně Katzové po pondělním zasedání vlády řekl, že je to jedna z možností a že školám poté ministerstvo školství testy proplatí. Ředitelé škol se proti tomu ohradili. „Odmítáme vykonávat činnosti, na které nejsme odborně vybaveni a které způsobila vláda svým chaotickým přístupem při organizování návratu žáků do škol,“ uvedla v prohlášení Asociace ředitelů základních škol.

Podle šéfa Ústavu zdravotnických informací a statistiky Ladislava Duška a Pavla Dřevínka, přednosty Ústavu lékařské mikrobiologie, je namístě rozhodnout, zda je ještě vůbec potřeba v květnu děti testovat – vzhledem k ustupující epidemii a malému počtu nakažených. Ministr zdravotnictví Petr Arenberger (za ANO) uvedl, že se ve školách i firmách bude na covid-19 testovat antigenními testy nejméně do konce května. Proto navrhuje, aby se pro školy zakoupily testy zatím jen do konce května. Případné prodloužení dál do června chce ministerstvo vyhodnotit do 7. května.

Řeší se také, zda nevměnit dva antigenní testy týdně za jeden test PCR. „V takovém případě bych byl pro testování v pondělí, které se ukazuje jako účinnější,“ uvedl na výboru Dušek, Dřevínek s tím souhlasil.

Ministerstvo školství podle Katzové nyní připravuje opatření, které by umožnilo také proplácení PCR testů ve školách, nejen těch antigenních, jak je tomu nyní.

O případném ukončení testování ve středu kvůli nepodařenému tendru na nákup testů do škol jednal také krizový štáb. Jeho předseda Jan Hamáček (ČSSD) řekl, že o tom musí rozhodnout ministerstvo zdravotnictví. Ve čtvrtek by o tom mohla jednat vláda.

Markéta Hronová, Jakub Mikel, Jana Klímová

Boj s pandemií

Podnikatelé na rychlé oživení nevěří, plánují dál šetřit na službách i na lidech

Přestože vláda čeká už letos růst ekonomiky po pandemické krizi, podnikatelé jsou opatrnější. Ti, kteří působí v obchodu a ve službách, se místo odrazu ode dna chystají spíš na další stagnaci, či dokonce zhoršení. Většina plánuje dál snižovat náklady a své produkty omezit jen na ty nejziskovější, ukazuje průzkum auditorské společnosti Apogeo, který mají HN k dispozici.

„Objem zakázek zaznamenalo 66 procent oslovených, 30 procent má problémy s cash flow,“ uvedla Tereza Svatošová, HR manažerka Apogeo Group. V průzkumu se vyjádřilo sedm desítek firem z oblasti služeb s dotazy na současnou krizi, na jejich očekávání a chystaná opatření.

Potíže s hotovostí nejsou rok po vypuknutí krize překvapivé, firmy ale zároveň uvádějí, že hodlají pokračovat v úsporách. Téměř 42 procent oslovených se proto rozhodlo zredukovat nabízené produkty, ať už výrobky či služby. A téměř polovina uvedla, že bude pokračovat v tlaku na snížení cen u svých dodavatelů. Pětina firem pak zvažuje, že letos odprodá část majetku.

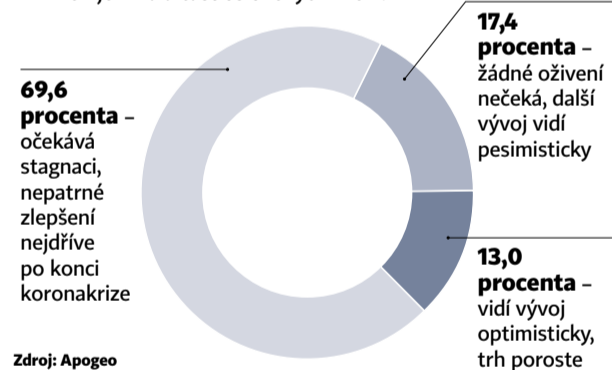
„Nejvíce odpovědí, 48 procent, naznačilo chystané úspory na straně zaměstnanců,“ řekla Svatošová. Řešení jsou různá. Třetina firem chce podle průzkumu omezit zaměstnanecké benefity, pětina zredukovat odměny. Všichni ale uvádějí, že se zatím chtějí vyhnout propouštění. Plán na snížení počtu zaměstnanců připustilo jen šest procent dotázaných.

Další cestou, jak ušetřit, je zadání některých činností externím firmám. „Průzkum potvrdil rostoucí poptávku po outsourcingu personálních činností, využívají ji nyní více než deset procent oslovených,“ prohlásila Svatošová.

Skutečnost, že firmy nesdílejí optimistický názor vlády na blížící vývoj české ekonomiky, připomíná i místopředsedkyně představenstva Asociace malých a středních podniků

Vyhledky firem po koronaviru

Rychlému oživení ekonomiky po koronavirové krizi věří jen malá část oslovených firem.

Pavla Břečkové. Ministři podle ní vycházejí z odhadů růstu zejména německého hospodářství. „Tyto odhady jsou optimistické. Firmy jsou ale rozumné a v horizontu pár měsíců se zdráhají činit strategické kroky zvláště rozsáhlejšího investičního charakteru,“ uvedla pro HN.

Závěry průzkumu potvrzují i zkušenosti Svazu obchodu a cestovního ruchu. Podle něj roste obava z klesající kupěschopnosti obyvatel. „I na Vánoce bylo vidět, že lidi více spoří, podobného trendu se bojíme i teď po otevření obchodů v květnu,“ řekl prezident svazu Tomáš Prouza. Potvrdil také, že firmy se zbavují zbytných činností. „V lepším případě outsourcingem, v horším propouštěním,“ popsal.

Doplnil, že další neznámou je změna nákupního chování lidí. Teprve otevření obchodů podle Prouzy ukáže, nakolik zákazníci trvale přešli k on-line nakupování, nakolik se budou chodit do restaurací nebo jak moc budou při cestování preferovat ubytování v menších zařízeních oproti velkým hotelům. „To vše vytváří další nervozitu, protože to znemožňuje rozumné plánování,“ dodal prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu.

Na to, že se odkládání investic může firmám v dlouhodobém časovém horizontu nevyplatit, upozorňuje naopak Hospodářská komora. Názor, že dál pokračuje doba nutných úpor, proto nesdílí. „Kdo teď neinvestuje, může ztratit tempo růstu a konkurenceschopnost,“ uvedla hlavní analytička komory Karina Kubelková. Připomněla, že podnikatelé mají k dispozici například možnost zrychlených odpisů, které se týkají jen investic pořízených do konce roku. „Celkové úspory a omezení znamenají jen jedině – zaspát rychlý vývoj,“ varovala Kubelková.

Martin Ťopek

Vakcinace

Očkování dostat nemohou, nadějí pro alergiky či děti je další vývoj vakcín

Byť by chtěli vakcínu, musí si ji nechat ujit. Okruh lidí, kteří se mohou přihlásit k očkování proti covidu, se sice postupně rozšiřuje, část populace však vakcínu zatím nebo vůbec nemůže dostat. A spolehnout se musí na to, že si pro injekci dojdou jiní. Kromě dětí se nemohou očkovat ani lidé alergičtí na jednu ze složek vakciny. A opatrně se postupuje v případě těhotných a kojících žen. Nadějí jsou pro ně aktuální testy očkovacích látek nebo dosud neschválené vakcíny.

U všech dosud registrovaných vakcín platí, že výrobci z jejich podání vylučují pacienty s žádnou konkrétní chronickou nemocí. Naopak řada pacientů s dlouhodobými zdravotními problémy by měla dostat očkování co nejdříve, aby se u nich předešlo těžkému průběhu nákazy. Vakcínu ale nesmí dostat lidé s přecitlivělostí na obsaženou léčivou či pomocnou látku ve vakcíně. Její podání by mohlo vést k závažné i život ohrožující alergické reakci. Pokud se o přecitlivělosti předem neví a silná alergická odezva u pacienta nastane po podání první dávky vakcíny, druhou už dostat nemůže.

Lidi s tímto typem přecitlivělosti ale mnoho není, vysvětlil Daniel Dražan, praktický lékař pro děti a zároveň člen výboru České vakcinologické společnosti. Mluvčí Státního ústavu pro kontrolu léčiv Barbora Brunclíková dodala, že lidem, kteří mají problém se složením současných vakcín, může v budoucnu vyhovovat některá z těch ještě neschválených. Brunclíková také upozornila, že podle výrobců nejsou vakcíny škodlivé pro těhotné ani kojící ženy. „Údaje o používání vakcín proti nemoci covid-19 během těhotenství a kojení jsou však velmi omezené,“ připustila. Podání vakcíny v těhotenství či při kojení by proto měla vždy předcházet důkladná konzultace s lékařem.

Lékař Dražan připomněl, že ženy, které čekají dítě nebo kojí, obecně zatím v očkovací strategii nejsou upřednostňovány. „Pokud ale svou profesí nebo zdravotním stavem do prioritizovaných skupin patří, mohou se již dnes očkovat,“ podotkl. Příkladem mohou být těhotné zdravotnice nebo ženy, které trpí nějakou chronickou nemocí. Jak se zvyšuje dostupnost očkování, roste podle Dražana i šance, že se časem budou moct očkovat všechny těhotné a kojící ženy.

Devětadvacetiletá Anně Bortlové z Prahy se má druhé dítě narodit už za tři týdny. I kdyby ale už její věková skupina byla na řadě, do očkování by se podle svých slov nehrnula, v jiném stavu by z něj měla obavy. A u kojení to vnímá podobně. „Vlastně jsem ráda, že se to u mě trochu posune, až budou vakcíny lépe dostupné a vyzkoušené,“ řekla s tím, že pokud pro ni žádnou platit větší omezení než pro očkování, asi změnila názor.

Vláda nyní hledá způsob, jak třeba ke kadeřníkově či do restaurace pouštět jen lidi, u nichž je malá pravděpodobnost, že někoho nakazí. Zákazníci nejspíš budou muset prokázat, že mají negativní test, nedávno nákazu prodělali nebo jsou očkováni.

Bez možnosti se očkovat zatím zůstávají děti. Většina vakcín je určena jen dospělým, výjimkou je očkování Pfizer/BioNTech, které lze podávat od 16 let. Výrobci už ale bezpečnost a účinnost u dětí zkoumají. Podle Dražana by pro děti nad 12 let mohlo být očkování schválené v řádu týdnů. „Pro mladší děti v závislosti na výsledcích studií ještě během tohoto nebo možná příštího roku,“ dodal. „Pokud se nám podaří cirkulaci viru v populaci výrazně omezit očkováním a ostatními opatřeními, hodně se sníží riziko onemocnění i pro osoby, které z nějakého důvodu nemohou být očkovány,“ uvedl Dražan.

Takzvanou kolektivní imunitu by společně měla získat, bude-li očkováno zhruba 70 procent dospělých. V současnosti je ale v Česku naočkováno jen devět procent populace.

Markéta Plíhalová

U těhotných je opatrný přístup k očkování.

Foto: Shutterstock